

I.

WAARIN DE HEER DES HUIZES EEN DROEVIG
VOORVAL VERTELT.

Hoewel de theetijd reeds een uur verstreken was, zat mevrouw Balken toch nog bij de tafel, voor een groot theeblad, voorzien van alles wat tot het theedrinken behoort. Naast haar zat haar dochtertje Johanna, die hare pop op den schoot hield en bezig was in een boek te lezen. Bij een zijtafeltje zaten drie jongens: haar oudste zoon David, een knaap van vijftien jaren, haar jongste zoon Hendrik, die dertien zomers telde, en Albert, hun neef, die gekomen was om een paar weken hier te logeeren. David en Albert speelden te zamen schaak en Hendrik sloeg met belangstelling den loop der stukken na. Toch scheen het alsof de jongens niet recht op hun gemak waren, want af en toe wierpen zij een blik naar den schoorsteenmantel, waarop eene pendule prijkte. Een zucht ontsnapte hun daarbij, die te kennen gaf, dat zij het verdrietig vonden, dat pa zoolang uitbleef.

De heer Balken vierde heden zijn verjaardag, maar gewichtige zaken hadden hem genoodzaakt reeds zeer vroeg in den morgenstond de stad te verlaten. De kinderen hadden hem dus niet kunnen begroeten, maar hij had hun 's avonds te voren gezegd, dat hij tegen theetijd tehuis hoopte te zijn.

Om aan dien verjaardag eenigen glans te verleen en er iets feestelijks aan te geven, had zijne vrouw gezorgd, dat er bij de thee eenige versnaperingen zouden rondgediend worden. Er stond dus ook een groote schotel met taartjes op tafel, die er zoo heerlijk uitzagen, dat de kinderen er dikwijls heen-zagen met een blik, die zooveel beteekende als: »wat zullen we smullen als pa komt!»

Maar het waren nu juist niet de taartjes, die het verlangen van het jonge volkje naar hun pa en oom opwekten, — neen, er was nog iets anders, dat hen nog een weinig onrustig maakte. Zij hadden namelijk den jarige eene verrassing bereid. David, die reeds sedert eenigen tijd les had gehad op de viool, had een stuk gestudeerd, dat hij wilde voordragen, als pa kwam. Hendrik, die zich geoefend had in het teekenen en het maken van aquarellen (teekeningen in waterverf), had een aquarel vervaardigd, waarmede hij zijn vader hoopte te verblijden. Johanna was op de gedachte gekomen een lampekop te maken voor haar pa's kantoorkap, netjes versierd met bloemen en neerhangende franjes. En Albert was ook niet achtergebleven. Hij had gedurende de laatste drie dagen ijverig gearbeid, om een paar fotografie-lijsten te zagen en deze van een donkerbruine kleur te voorzien. Al die voorwerpen lagen dan ook reeds sedert een paar uren op de tafel, terwijl op een stoel naast het zijtafeltje de viool met de muziek gereed

lag, zoodat David, als het géschikte oogeblik gekomen was, dadelijk kon beginnen zijn proefstuk ten gehoor te brengen.

Kwam nu de jarige maar!

De pendule had reeds negen geslagen, maar nog was de heer des huizes niet verschenen.

Geen wonder dat de kinderen ongeduldig werden en ook hunne moeder een weinig ongerust was.

Eindelijk — eindelijk klonk de huisschel.

»Dat zal pa, dat zal oom zijn!» was de algemeene roep, want de wijs waarop de heer Balken gewoonlijk de schel aansloeg, was bij ieder bekend.

Allen waren opgestaan, om als de kamerdeur geopend werd, terstond den binnentredende te kunnen begroeten.

En men had niet misgehoord.

't Was inderdaad de jarige, die binnenkwam en nu van alle zijden zóó gepakt en omhelsd werd, dat hij nauwelijks tijd had om adem te halen en zijn plaats in te nemen naast zijne vrouw, die hem gauw een kopje thee inschonk, onderwijl Johanna met de taartjes rondging tot vreugde van de drie jongens, die er nu hun hart aan konden ophalen.

Het spreekt van zelf dat pa naar het muziekstuk van David luisterde, de teekening van Hendrik roemen en zijne Johanna een dikken zoen geven moest voor haar lampkap, terwijl ook Albert een prijsje kreeg voor zijne lijstjes.

En nu kwam pa er toe te vertellen hoe het zoo gekomen was, dat hij den theetijd had laten verstrijken. De spoortrein had een oponthoud gehad van ruim een uur.

»Maar gelukkig,» zei hij, »behoefde ik mij niet te vervelen. Ik zat naast een handelsvriend uit onze stad, in wiens gezelschap het uur omvloog als in een paar minuten. Onder anderen deelde hij mij een voorval mede, dat gisteren in een logement op de markt heeft plaats gehad en nog niet ten einde is. Het heeft op mij een droevigen indruk gemaakt en mij de vraag op de lippen geleid: Waartoe toch zoovele ellende, zooveel smart en droefheid in deze wereld? . . . Maar ik zal u vertellen wat die vriend mij mededeelde.

»In de binnenlanden van Java woonde eene familie, bestaande uit man, vrouw en kind. De man was ambtenaar bij het gouvernement en bekleedde een zeer ondergeschikte betrekking. Van zichzelf of van zijne vrouw, die eene Indische was, bezat hij geen fortuin, zoodat zij zich zeer moesten behelpen om jaarlijks rond te komen. Zij leefden dan ook zeer zuinig, gingen zelden uit, maar vergenoegden zich met het aangename, dat hun huiselijk leven opleverde. Nu hadden zij toch zeer gelukkig kunnen zijn, want zooals de Bijbel zegt: »Het is niet in den overvloed gelegen, dat iemand leeft van zijne goederen.» Maar helaas, de man leed aan tering en zijne vrouw was ook niet de sterkste, en daar hij hoopte in Europa zijne gezondheid te herkrijgen, vroeg hij een tweejarig verlof, dat hij ook verkreeg. Zoo spoedig mogelijk vertrok hij dan ook, en geholpen door eenige vrienden, werd het zoo geschikt, dat de Baboe, die steeds hun kind had opgepast, de reis zou medemaken, vooral tot steun van de zwakke vrouw en tot verzorging van den kleinen *Sinjo* (jongenheer). Maar helaas, de heer Rietbosch mocht zijn vaderland niet wederzien. Zijne ziekte nam zoozeer de overhand, dat hij na veertien dagen reizens, in de armen van zijne bedroefde vrouw ontsliep en in zee begraven werd. De weduwe moest nu wel de reis voortzetten naar een land, dat zij niet kende, en naar bloedverwanten van haren man, die in N. Brabant woonden, maar van wie zij niet wist, of zij vriendelijk zou ontvangen worden. Intusschen leed de vrouw zeer; de droefheid over het heengaan van haren man had hare krachten ondermijnd, en bijna stervende bereikte zij onze vaderlandsche kust, nam met haar tweejarig zoontje en de Baboe haar intrek in een logement op de markt alhier en overleed drie dagen na haar komst. Zoo bleef dus alleen de Baboe over met haren *Sinjo*. Doch de rampen waren nog niet ten einde. Ook het kind, dat onderweg veel geleden had en van ziekelijken aard was, werd ongesteld en dit is nu gisteren ook gestorven.»

»Vreeselijk!» riep mevrouw Balken uit. »Welk een ramp! Hoe ondoorgrondelijk zijn

toch Gods wegen! En mogen wij niet vragen: waarom moesten die menschen Java verlaten, om onderweg na zoo korten tijd hier te sterfen? Die arme Baboe!”

»Ja, dat moogt gij wel zeggen,» zei de heer Balken. »Die arme Baboe is er slim aan toe. Omringd van vreemden, in een vreemd land, moeilijk ter taal en zonder hulp en geld! Want de vriend die mij dit mededeelde, verzekerde mij, dat de familie Rietbosch nageuoeg niets bezat en gerekend had op de gastvrijheid en hulp van hare bloedverwanten.»

»Maar er zal zeker dadelijk aan die bloedverwanten geschreven zijn, niet waar?» vroeg mevrouw.

»Voor zoover ik weet, is dit nog niet geschied. De Baboe kent, gelijk gij wel begrijpen kunt, die menschen niet, evenmin als hun naam of de plaats waar zij wonen. Ook is de dood mevrouw Rietbosch zoo haastig overvallen, dat zij geen gelegenheid heeft gehad den logementhouder de noodige inlichtingen te geven. Ik weet alleen, dat aan den kapitein van het schip waarmede deze ongelukkige familie de reis heeft gemaakt, is geschreven, in de hoop dat men door hem op spoor van de bloedverwanten zou geraken. Maar de kapitein kon niet de minste inlichtingen geven en verwees de belanghebbenden naar het gouvernement in Indië of naar de residentie, vanwaar de heer Rietbosch gekomen was.»

»Dat is zeker het beste,» meende mevrouw.

»Dat is het ook, maar gij begrijpt wel, dat er met dit onderzoek en het heen en weer schrijven, — al geschiedt dit ook terstond, — toch weken en maanden moeten verlopen. En waarheen dan met de Baboe? De logementhouder, die toch al veel moeite en last door deze ongelukkige gebeurtenis heeft ondervonden, kan die Baboe niet voor niets bij zich houden. Waarheen dus met het arme schepsel, dat den ganschen dag zit te treuren en hare klaagliederen aanheft? Nu zijn er wel eenige weldenkende menschen, die gaarne de arme Baboe steun willen verleen, — en ook ik heb mijn penningske bijgedragen, — maar daarmede is de Baboe niet gered. Zij kan hier te lande niet blijven en verlangt zeer weer naar Java terug. Maar

XV.

hoe daar te komen? Per schip of boot? Goed. Doch wie zal de reiskosten betalen tot Batavia en vandaar naar de Binnenlanden?»

»Dat is een moeilijk geval,» meende mevrouw. »Kunnen wij niets doen om het lot van die arme Baboe te verlichten?»

»Misschien wel. Wij moeten er eens over denken... Maar kinderen,» dus wendde zich de heer Balken tot het drietal, dat met belangstelling alles had aangehoord, maar in kinderlijke onderwerping tot dusver gezwezen had, hoewel men het duidelijk op hun gelaat kon zien, hoezeer zij begaan waren met die ongelukkige familie en vooral met de arme, verlaten Baboe, — »maar kinderen! Wordt het niet tijd, dat je je bed opzoekt? Het is reeds half elf. Je hadt al een paar uren moeten slapen.»

Tot antwoord klonk het als uit éénen mond:

»Maar, pa, maar oom! vergeet u dan heelemaal, dat u heden jarig is en dat wij dan wat langer mogen opblijven?»

»Dat is waar ook!» riep de heer Balken uit, »en ik wil je ook dat voorrecht niet ontnemen. Ik ben door die treurige geschiedenis van de familie Rietbosch zoo getroffen, dat ik in 't geheel niet aan mijn verjaardag gedacht heb. En nu wilde ik graag nog wat bij je opblijven en mij met je bezig houden, maar ik ben zeer moede van de reis en heb rust noodig. Gaarne wil ik je morgen of overmorgen een prettigen dag bezorgen en iets bijdragen, waarmede je je ter gedachtenis van heden vermaken kunt, vooral ook om mijne dankbaarheid te betoonen voor het mooie stuk dat David gespeeld, voor de fraaie tekening van Hendrik, de mooie lijstjes van Albert en niet minder voor de sierlijke lampekop van onze lieve Johanna... Maar, o ik ben zoo moe! En daarom stel ik voor dezen avond te besluiten met lezen, zingen en dankzeggen en... dan naar bed!»

II.

WAARIN AAN DE BABOE GASTVRIJHEID WORDT VERLEEND.

Het was de goede oud-vaderlandsche gewoonte van den heer Balken, den dag te

12

beginnen en te besluiten met het lezen van een gedeelte uit Gods Woord, daarover een paar woorden ter opwekking en vermaning te spreken, met de zijnen een psalm of gezang aan te heffen en dan gezamenlijk God te danken voor zijne zegeningen en zich met de zijnen onder de hoede van den Almachtige te stellen. Bij die huiselijke godsdienst-oefening was dan ook de dienstbode aanwezig. De heer Balken stelde er prijs op, dat zijne ondergeschikten daaraan deelnemen, daar hij, als huisvader, ook voor hunne godsdienstige behoeften zorg moest dragen. Hij beschouwde eene goede dienstbode als een geschenk van God, en zulk een geschenk moet men in waarde houden. En Betje was inderdaad eene goede meid. Zij vervulde hare diensten met getrouwheid, hing zeer aan de kinderen die zij had zien opgroeien, en was een voorbeeld van goedhartigheid.

Na eerst een lied gezongen te hebben, las de huisvader Lukas 6 vs. 27-38 voor. Ik wensch dat mijne lezers dit gedeelte nalezen. Het zal nuttig voor hen zijn en zullen zij dan ook het vervolg van dit verhaal beter begrijpen.

Na dit voorgelezen te hebben, sprak de heer Balken over de Barmhartigheid Gods, waarvan wij de voorwerpen waren, en drukte het den zijnen op het hart barmhartigheid te bewijzen aan alle menschen vooral aan de zoodanigen, die het in ons oog niet verdienen, daar de Heer ons hierin voorgaat en goedertieren is over ondankbaren en boozen. Als van zelf kwam hij nu op de arme Baboe, die hunne barmhartigheid zoozeer behoefde. Het was immers mogelijk, dat God haar hun toegezonden had, opdat zij zich over haar zouden ontfermen. En nu, vooral ter wille van Betje, vertelde hij andermaal de korte maar recht droevige geschiedenis van de Baboe, waardoor de dienstmaagd zoo getroffen werd, dat zij begon te schreien als een kind.

Tot slot bad de heer Balken met en voor zijn gezin, en toen hij geëindigd had, wenschten de kinderen hem goeden nacht. Ook Betje. Maar Betje had nog iets op haar hart.

»Mijnheer,» zei ze wel een weinig beschroomd, maar toch welgemeend, »mijnheer vergun u mij iets te verzoeken.»

»En dat is?» vroeg de heer Balken aandoend.

»Ach mijnheer,» antwoordde zij, »ik ben zoo ontroerd over die arme Baboe, dat ik er zeker van nacht minder goed van slapen zal. Ik kan best begrijpen hoe ongelukkig zij zich gevoelt onder al de vreemde menschen, die er weinig van weten wat er in haar hart omgaat en misschien geen enkel troostrijk of opwekkend woord voor haar over hebben. Mijnheer en mevrouw zullen het misschien wel een weinig ongepast of overdreven van mij vinden, maar ik hoop dat u het mij niet kwalijk zult nemen, als ik u zeg, dat ik gaarne zou zien, dat die Baboe hier in huis kwam. Er is plaats genoeg op mijn slaapkamertje en ik wil mijn bed gaarne met haar deelen, en daar ik hier zoo overvloedig voedsel ontvang, zal het mij geen ontbering kosten mijn brood en mijn middageten op haar bord te schuiven. Och, ik wou ze zoo gaarne hier hebben, zoolang totdat zij met behulp van goede menschen weer naar haar vaderland kan gebracht worden. Het zou mij zoo lief zijn met haar, — hoe kort zij ook hier moge zijn, te spreken over haren Heiland, die niet vraagt naar blanken of bruinen, maar naar harten die Hem noodig hebben.»

Mijnheer Balken werd zeer getroffen door dit voorstel van Betje, wier oogen vol waren van tranen van het diepste medelijden. Hij zag zijne vrouw aan, als om te zien hoe zij er over dacht, en mevrouw Balken wierp hem een blik toe, waaruit hare instemming sprak met 't geën Betje gezegd had.

»Hoor eens, Betje,» zeide hij, »je voorstel komt zoo onverwacht en is van zulk een ingrijpenden aard, dat ik er eerst rijpelijk over nadenken moet. Ik wil je intusschen wel de verzekering geven, dat ook ik groot medelijden heb met de Baboe, maar dat het toch geene geringe zaak is iemand, die wij volstrekt niet kennen, in ons huis te halen. Het eenigste wat ik je nu beloven kan is, dat ik het in ernstige overweging nemen en er met mijne vrouw over spreken zal. God zal ons in deze leiden.»

Hiermede nam dit gesprek een einde en een uur later lag alles in het huisgezin in

diepe rust. Maar zoomin de heer Balken als Betje konden den slaap vatten. De eerste overwoog de bezwaren en moeilijkheden, verbonden aan het opnemen van de Baboe in zijn huis. Hij had haar noch gezien noch gesproken en wist ook niet hoe daartoe te komen. Betje daarentegen kende geen bezwaren, en hoewel ze begreep, dat deze voor haren heer bestonden, zoo wist zij daarover heen te komen door God te bidden alle moeilijkheden uit den weg te ruimen. En bidde sliep zij in.

Den volgenden morgen bij het ontwaken sprak de heer Balken met zijne vrouw over den voorslag van Betje en vond bij haar zoovele aanmoediging, dat hij zich voornam er gevolg aan te geven. Na het ontbijt begaf hij zich naar den vriend, die hem dit voorval had medegedeeld, en daar deze bekend was met den logementhouder, werd hij door hem in kennis gesteld met de Baboe, die een gunstigen indruk op hem maakte, vooral door hare bescheidenheid en haar zachtmoedig wezen. Zij nam zijn voorstel gaarne aan en hij verwonderde er zich niet over, dat de Baboe niet uitgelaten was van blijdschap, wetende dat over het algemeen de Javaansche inlander zich zelden uitgelaten betoont, maar meest een onderworpen en afwachende houding aanneemt. Ten slotte sprak hij met haar af, dat hij haar des namiddags, van zijn kantoor komende, met een vigilante zou afhalen, terwijl hij den logementhouder tevreden stelde met de belofte mede te werken, dat hij geen nadeel zou lijden.

En nu kunt gij begrijpen in welk eene spanning de huisgenooten verkeerden, toen zij het bericht ontvingen, dat de Baboe dien namiddag haar intrede in hun huis zou houden. Geen hunner had nog ooit eene Baboe gezien, hoewel ze wisten dat deze geheel anders gekleed was als gewone menschen. Mevrouw werd met vragen bestormd, die zij niet anders wist te beantwoorden, dan door te zeggen: »Hebt slechts geduld, tot pa haar brengt. Dan kun je haar zien en met haar praten.»

»Maar spreekt zij Hollandsch, mama?»

»Ik denk wel van ja. Althans, zij diende op Java steeds bij Hollandsche families, en de overleden mijnheer Rietbosch sprak zeker

ook Hollandsch met haar. Haar moedertaal zal wel Maleisch zijn, vermengd met Hollandsche uitdrukkingen, maar ik denk toch wel, dat zij zich zal kunnen doen verstaan.»

Betje was dankbaar, verblijd, opgetogen. Zij vloog trap op, trap af, om alles op haar slaapkamertje in orde te brengen, en besloot maar de helft vleesch te eten, om de andere helft aan de Baboe over te laten.

De kinderen konden nauwelijks den tijd afwachten. Wel speelden zij in den tuin, en Johanna liet hare pop rijden, maar af en toe, vooral als er gescheld werd, liepen zij op een draffe naar huis in de hoop dat de Baboe gekomen was.

Eindelijk — kort voor het middagmaal — hoorden zij eene vigilante aankomen, en nu stormden zij naar de zijkamer, om het eerste kijkje van de Baboe te hebben.

't Was inderdaad de heer Balken, die met de Baboe aankwam.

De kinderen drukten hunne neuzen tegen de ruiten, om des te beter te kunnen zien.

De heer des huizes stapte eerst uit en werd gevolgd door de Baboe.

Uit de zijkamer ging een kreet op van verbazing.

Wat was die Baboe wonderlijk gekleed!

Een *Sarong*, — eigenlijk een *Kain*, want dienstbaren dragen geen Sarongs — bestaande uit een zeer bont gekleurden rok, bedekte bijna 't gansche lichaam en liet slechts een klein deel zien van de *Kemben* of het onderlijf. Over dien *Sarong* hing haar *baadje*, dat aan de polsen was bevestigd. De voeten waren bloot en staken in muiltjes van gevlochten stroo. De haren waren pikzwart en van achteren door een wrong verbonden. De ooren waren voorzien van een *Kraboe* of oorknop, en op het middenlijf droeg zij een taschje of zak, *Kantong*, om 't een of ander te bergen. Zij was niet groot van persoon, slank en vlug in hare bewegingen, en haar gelaat, dat bruin was en nog sporen droeg van droefheid, teekende zachtmoedigheid en goedhartigheid.

Betje had de deur geopend, knikte de binnenkomende vriendelijk toe, groette haar, welke groet beantwoord werd door *Tabé* — *tabé*, goeden dag.

..... hare pop, — niet de Baboe-pop, — laat springen en dansen op de maat der muziek. (Blz 184).

De heer Balken bracht haar allereerst naar de huiskamer, naar zijne vrouw, die zich geruimen tijd met haar onderhield en haar te kennen gaf, verblijd te zijn haar gastvrij te kunnen ontvangen, hopende dat haar verblijf haar tot zegen zou zijn. Baboe betoonde zich zeer dankbaar, kuste *Njonja*, mevrouw, de hand, en moest zich nu aan de kinderen vertoonen, die haar van alle kanten bekeken. Johanna vooral was zeer in haar schik, en toen zij den *Sarong*, het *baadje* en de *Kemben* van Baboe genoeg bewonderd had, stond het bij haar vast, dat zij zoo spoedig mogelijk hare pop evenzoo zou aankleeden als Baboe was.

Betje wist spoedig dat Baboe Sipa heette en nam haar mede naar de keuken. Den volgenden morgen kwam zij bij mevrouw en vertelde, dat Baboe niet bij haar had willen slapen, Baboe had gebruik gemaakt van een mat, zich daarop op den drempel van 't slaapkamertje neergelegd en zich zoo goed als 't ging, bedekt met een soort van deken, dien zij *slimot* noemde. Baboe zei, dat zij dit zoo gewoon was, en niet in een bed, zooals wij, kon slapen. 't Speet Betje zeer. Zij zou het veel gezelliger gevonden hebben, als Sipa het slaapkamertje met haar gedeeld had. Overigens vond zij Baboe heel lief en zacht en had ook reeds met haar over den Heiland gesproken, die door Baboe *Toewan Allah* genoemd werd.

III.

WAARIN SPRAKE IS VAN EEN MUZIEKUITVOERING EN NOG WAT.

Een paar dagen waren voorbijgegaan. De heer Balken had, met anderen, zich de moeite gegeven, om de bloedverwanten van de familie Rietbosch op te sporen en ook pogingen in 't werk gesteld Baboe weer naar haar land terug te zenden. De bloedverwanten van den heer Rietbosch, die spoedig gevonden werden, hadden gemeld, dat zij het overlijden van hun neef en nicht zeer betreurden, maar daar zij zelven behoeftig waren, konden zij zich niet met de zorg voor de Baboe belasten.

Een en ander deelde de heer Balken aan zijne vrouw en kinderen mede, en hij kon het zich niet ontveinzen, dat deze zaak hem zorg baarde. Wel betreurde hij het geenszins Baboe in huis genomen te hebben; hij vond dit een Christelijke plicht en onze roeping, om ons over 't verlatene en over hen die hulp behoeften, te ontfermen, maar hij had toch ook gerekend op den bijstand van anderen, wier mildheid thans een weinig achterbleef. Intusschen had hij a gezegd en moest b volgen. Maar hoe? Dat was de vraag.

Onverwacht echter verkreeg hij hulp en wel van eene zijde waaraan hij tot dusver nog niet gedacht had.

Gij kunt begrijpen, dat Baboe het groote aantrekkingspunt in huis was. Men behoefde Baboe nooit te zoeken. Zij was altijd omringd van de drie kinderen, die haar duizend vragen deden over het schoone Java. Zij wilden weten welke dieren, welke planten daar waren, wat de menschen daar aten, hoe zij den tijd doorbrachten, of er ook scholen en kerken waren; of de Javanen ook veel hielden van muziek en van zingen, — en tal van vragen meer, die door Baboe half Hollandsch, half Maleisch werden beantwoord, waarbij menige glimlach de wangen der kinderen plooidde. Zij vertelde van de heerlijke vruchten, die op Java groeien: de *ananas*, de *pisang*, de *djerook* (sinaasappel), de *Dëekoe*, in den vorm van een uitje, die zeer zoet smaakt, de *Ramboetan*, een vrucht vol haartjes, maar bijzonder smakelijk, de *Doerian*, een roomkleurige vrucht, wel niet lekker van geur, maar heerlijk van smaak; de *Mangistan*, zoo groot als onze appel en nog meer vruchten. Gebakjes noemde Baboe *kwee-kwee*, en dol veel hield zij van *Tjoetjoor*, een soort van oliekoek. Maar die vruchten kon zij hier niet genieten, en Betje vond het merkwaardig hoe matig en sober Sipa bij het eten was. Van groenten hield Baboe niet veel, wel van salade, maar zij was zeer tevreden met droog gekookte rijst, die zij met een weinig zout nuttigde. Van rijst met suiker en boter, zooals wij die gebruiken, had zij een afkeer, en als Betje haar aanmoedigde daarvan te eten, dan trok zij een gezicht, waarvoor men zou weglo-

pen. Om haar nu en dan eens te verkwikken en te verrassen, kocht mevrouw *Lombok* (Spaansche peper) of *Sambel Peteh*, een kruid, dat Baboe met de rijst vermengde en haar heerlijk scheen te smaken, maar waarvoor Betje den neus optrok.

Doch de kinderen hielden zich ook nog op andere wijze met Baboe bezig. Johanna had hare pop, speelsgewijze, in Baboe's armen gelegd, en nu begon Baboe die pop als een kindje heen en weer te wiegen, waarbij zij zachtjes het maleische kinderdeuntje neuriede:

Nina nina bobo!

hetgeen zoowat overeenkomt met ons Hollandsche wiegeliedje: slaap, kindje, slaap.

David, die zooals gij weet, veel van muziek hield, werd door dit liedje zeer gestreeld, en nu moest, op zijn verzoek, Baboe nog meer zingen. Gewillig als Sipa was, voldeed zij ook hieraan, en zong nu het volgende, in de Binnenlanden van Java bekende, lied:

Tabé, toewan, tabé,
Saja ma-oe piegie;
Piegie ada soesah,
Tingal tidak bolé
Kaloek saja matie,
Djangan kierim kembang.
Kierim aér meta,
Satoe tètès soedah triema.

Nu zou ik dit lied wel in Hollandsch rijm kunnen overbrengen, maar vreezende, dat er dan iets van den eigenaardigen inhoud zou verloren gaan, geef ik u hier het liever woordelijk weer.

Goeden dag, mijnheer, goeden dag,
Ik wil gaarne weg.
Om weg te gaan heb ik verdriet,
Maar blijven mag ik niet.
Als ik dood ben, strooi geen bloemen op mijn graf;
Stuur slechts een traantje,
Een druppeltje, dan ben ik tevreden.

Dit lied gaf geheel den toestand te kennen, waarin zich onze Baboe bevond. Zij had het hier onder het gastvrije dak van Toewan (mijnheer) zeer goed, maar zij wilde toch liever naar haar vaderland, en verlangde ter gedachtenis slechts een traan op haar graf. De kinderen voelden het best, wat er

in Baboes hart omging en Betje begon dadelijk te huilen. Hendrik echter had zich aan een tafeltje gezet en van een schetsboekje voorzien, had hij Baboe afgeteekend, zingende met Johanna's pop in den arm. Het leek sprekend en allen die het zagen vonden het keurig. Zij drongen er bij hem op aan die teekening in kleuren te brengen.

Maar bij Hendrik was plotseling iets in gedachte gekomen, en merkwaardig! bij David ook, die Baboe verzocht het lied nog eens te zingen. Onderwijl hieraan voldaan werd, nam hij een stuk muziekpapier en schreef nu op het gehoor af de noten op die bij dit lied pasten. Daarna hadden beide broeders een gesprek met elkander, waarbij zich ook Albert voegde, en het gevolg daarvan was een onderhoud, dat tusschen de ouders en kinderen plaats had.

»Pa,» dus begon David, »wij hebben allen medelijden met Baboe, die hoe goed zij het ook bij ons heeft, toch zeer naar haar vaderland terugverlangt, maar daartoe niet komen kan, omdat het reisgeld ontbreekt. Nu weten wij wel, dat pa en ma bereid zijn iets voor dat doel af te zonderen, maar ook wij wenschen Baboe in de gelegenheid te stellen het geheele reisgeld bijeen te krijgen.»

De heer Balken zette groote oogen op en zag zijne vrouw aan. In zijn blik lag de vraag, of zij er iets van wist? Maar mevrouw Balken, hoewel zij eenig vermoeden en ook wel een woord van het gesprek der jongens opgevangen had, moest toch de schouders ophalen en hierdoor hare onkunde belijden.

»Wel, jongens!» riep de heer Balken glimlachend uit, »ik ben een en al verbazing! Heb ik goed gehoord: wilt gij het reisgeld voor Baboe betalen? Is je spaarpot dan zoo gevuld? En weet je wel dat honderd, ja / 150 geen peulschilletje is?»

»Mag ik pa zeggen,» antwoordde David, »dat ik niet gezegd heb, dat wij het geheele reisgeld willen betalen. Dat kunnen wij ook niet, want onze spaarpot is bijna leeg. Maar ik heb gesproken van Baboe in de gelegenheid te stellen dat reisgeld te verkrijgen.»

»En hoe zou je dat anders doen dan door haar dat geld te geven!» vroeg pa.

»Dat is het hem juist,» antwoordde David, »waarover wij met u wenschen te spreken. Wij, namelijk ik, mijn broer en Albert, ook zus, hebben een plannetje.»

»Een plannetje?»

»Ja, en als dat door u goedgekeurd en uitgevoerd wordt, dan zullen wij dat reisgeld wel bijeen krijgen.»

»Wel, laat mij dan dat plannetje eens hooren.»

En nu deelden David, Hendrik en Albert mede wat zij voornemens waren te doen. David had het lied van Baboe »*Tabé, toewan, tabé*» op muziek gebracht. Het was nog wel niet geheel gereed, er ontbraken nog een paar variatiën aan, maar hij hoopte het toch spoedig klaar te maken, om het dan voor te dragen, waarbij Baboe het dan door haar zang zou opluisteren, terwijl mama zeker ook een stuk op de piano zou voordragen. Hendrik wilde Baboe's portret schilderen en zou er terstond mee beginnen, terwijl Albert aangeboden had er een mooie, gebruineerde lijst er voor te zagen of te fineeren, zooals hij het noemde.

De heer Balken vond dit zeer aardig.

»En wat wil mijn lieve poes, mijne Johanna, doen?» vroeg hij, zijn dochtertje langs de wangen strijkende.

»Ik ben bezig mijn pop op zijn Javaansch aan te kleeden,» zei Johanna. »Betje helpt er mij aan en Baboe heeft mij een lapje gegeven, waarmede ik bezig ben er een Sarong van te maken.»

»Dat zal je veel werk geven,» meende mama.

»O niet zooveel! De pop-Baboe draagt kousen noch schoenen; ondergoed heeft ze ook niet noodig. Als ik de Sarong af en het baadje genaaid heb, dan is zij zoo goed als klaar.»

»Alles best!» zei de heer Balken, »maar nu zie ik nog niet in, hoe je daardoor aan het reisgeld komt.»

»Dat zal ik u zeggen, pa!» antwoordde David. »Als u en ma het goedvindt, dan zouden wij oom en tante, nichtjes en neven, benevens eenige goede vrienden en kennissen uitnodigen op een bepaalden avond hier te komen. Alsdan zouden wij eene

kleine uitvoering geven met muziek en zang en daarbij Baboes portret en Johanna's pop ten toon stellen.»

»Heel goed, en vervolgens.»

»Dan zouden alle genoodigden een zeker entréegeld betalen en ten slotte zouden wij eene verloting houden van Baboe's lied op muziek, netjes door mij geschreven, van Hendriks schilderij, van Alberts lijst en van Johanna's pop.»

»Heel aardig bedacht, heel aardig bedacht!» riep pa uit. »En heb je er al over gedacht hoe je zulk een avond zou noemen?»

»O ja, pa. Albert is al bezig entréebiljetten en kaartjes voor de verloting te maken, en heeft ook een programma opgesteld, dat tot titel draagt:

Musiekuitvoering en kunstbeschuwing, te geven door de kinderen van den heer en mevrouw Balken en door hun neef Albert.

De heer Balken was in het eerst zeer ingenomen met dit plan. Het verheugde hem, dat de kinderen zich moeite en opoffering getroosten wilden, ten behoeve der arme Baboe. Hij vond dit echt christelijk. Het is onze roeping voor armen en verlatenen te zorgen, die de Heer ons heeft toevertrouwd. Hij beloofde de kinderen hen en hunne pogingen te steunen, en zijne kleine Johanna op den schoot nemende, zeide hij:

»En nu heeft onze lieve Johanna het voorbeeld gevolgd van Dorkas, van wie wij in Handelingen 9 lezen, dat zij kleederen maakte voor behoeftigen. Dat is uitnemend, mijn kind. Op zulk een werk rust Gods zegen!»

IV.

WAARIN EEN GOED DOEL BEREIKT WORDT.

Thans begaven zich de kinderen ijverig aan het werk. Zij hadden vacantie, en daar het zomer was, konden zij ongehinderd den arbeid voortzetten. David, die de melodie van Baboe's lied op muziek had overgebracht, oefende zich menig uur, vooral in de verschillende variatiën, die hij er had ingebracht. Af en toe moest Baboe nog eens bij hem komen, ten einde het lied te herhalen, want, gelijk in vele dingen, was hij zeer nauw-

keurig in hetgeen hij deed. Hij betrachtte zijns vaders spreuk: Wat men doet, moet men goed doen, anders is 't beter dat men het niet doet. De variatiën, die hij in de melodie gebracht had, waren zijns inziens zeer noodig. Het lied had een min of meer somberen, zoo al niet droeven inhoud; daarentegen was de melodie vroolijk, opwekkend. Ongeveer zoo als de zangers van het Leger des Heils gewoon zijn te doen, die zeer ernstige liederen op een bekende, meestal vroolijke volkswijs zingen, 't geen niet altijd een goeden indruk geeft. Die indruk zou ook bij Baboe's lied heerschen en om dezen te vermijden, of liever te verzachten, had hij de variatiën zóó gemaakt, dat de overgangen van somber tot vroolijk geleidelijk gingen. Maar gij begrijpt wel, dat dit studie en oefening kostte, en vandaar dat gij hem ijverig ziet spelen, terwijl Johanna die hem gezelschap komt houden, hare pop, — *niet* de Baboe-pop, — laat springen en dansen op de maat der muziek.

Hendrik had het ook druk met zijne schilderij. Eerst had hij Baboe's portret met waterverf gepenseeld, maar toen dit klaar was, beviel het hem niet. Hij wilde nu beproeven dat portret in olieverf weer te geven, waarbij Baboe dikwijls tegenwoordig moest zijn, opdat er niets aan de gelijkenis zou ontbreken. Baboe was daarbij zeer geduldig, maar naarmate de voltooiing vorderde en zij zich zelve afgebeeld zag, kon zij zich niet altijd inhouden en moest telkens uitroepen: *Allah tobat!* 't geen een verwondering te kennen geeft.

»Heb je nog nooit in Indië een portret gezien?» vroeg haar Hendrik.

»*Boleh*, ja, maar niet zoo *bagoos*, mooi,» was haar antwoord.

»Maar je *sarong* is toch mooi!»

»*Betoel*, dat is waar.»

»Ik zal je met een bloem in de hand schilderen,» zei Hendrik. »Welke bloem zal ik kiezen?»

»O, de *Malâti* of de *Sedap wâlam!* riep zij uit. »Van die bloemen houd ik veel. De *Sinjo*, (jongeheer) die dood is en mijn *hâti* (hartedief) was, had een *Melâti*, die ik in zijn doodkistje gelegd heb. Ach, *Sinjo* is nu dood!»

En bij deze herinnering begon Baboe zeer bedroefd te worden, en neuriede zacht:

Djangan kierim kembang.

Al pratende en zingende zette Hendrik zijn werk voort, waarbij Albert en Johanna hem nu en dan bezochten en soms eene opmerking maakten, waarvan Hendrik gebruik maakte.

Eindelijk was de schilderij gereed.

»*Slamat!*» zei Baboe gelukwenschende.

Ook Albert had zijn lijstje af, en David kende nu de muziek uit zijn hoofd. Johanna's Baboe-pop was ook klaar en zoo netjes gekleed, met behulp van mama en Betje, dat Sipa uitriep: *Baboe katjil!* »Baboe in het klein!» Maar Albert vond toch dat de pop eene verandering behoeftte. Baboe's haar was zwart en dat van de pop blond. Dat mocht niet. Hij wist evenwel raad. Vlug en vindingrijk als hij was, nam hij een handjevol paardehaar, en zoo flink alsof hij bij een kapper in de leer was geweest, maakte hij er een kapsel van, met een wrong achter op het hoofd en lijnde dit op den poppekop. Nu was het inderdaad een Baboe in het klein.

Alles was dus gereed voor den dag, of liever voor den avond der muziekuitsvoering en kunstbeschouwing. Albert en Hendrik hadden mooie pogramma's geschreven en entrêe-kaartjes gemaakt. Ook de loten waren klaar

Maar nu kwam er een kink in den kabel.

De heer Balken, die gedurig aan de uitvoering dacht, meende dat het houden eener verloting bij de uitvoering minder goed en gepast was. Hij hield niets van lotingen, al strekten zij ook tot bereiking van een weldadig doel. Zijns inziens werd de begeerlijkheid daardoor opgewekt. Hij vond het beter dat door vrijwillige bijdragen, en gedreven door liefde tot onzen naaste, het reisgeld voor Baboe werd bijeengebracht. Wilden de gasten dan het een en ander kopen, welnu, er was immers keus: Davids muziekstuk, Hendriks schilderij, Alberts lijst, Johanna's Baboe-pop.

In 't eerst was dit niet geheel naar den zin der jongens, maar de heer Balken bleef bij zijn meening.

„Ik zal je met een bloem in de hand schilderen”. (Blz. 184).

»Wie weet,» zeide hij, »of 't niet voordeeler is te verkoopen dan te verloten? Wacht maar af. Ik houd het er voor, dat gij tevreden zult zijn.»

En nu kwam de muziekkavond. Er verschenen zoovele nieuwsgierigen, die gaarne Baboe wilden zien; zoovele belangstellenden, zoovele vrienden, zoovele familie-betrekkingen, dat de groote binnenkamer nauwelijks al de gasten kon bevatten. Er werd wezenlijk goede muziek gemaakt. Mevrouw Balken en hare ongetrouwde zuster onthaalden de aanwezigen op eenige liederen van Schubert en oogstten grooten bijval. Maar hoe schoon zij ook speelden en zongen, de gasten verlangden toch meer om Baboe te hooren, die dan ook verscheen, — waarbij Betje om een hoekje ging staan, om te luisteren, — en haar lied voordroeg. Toen zij de woorden zong, — vertolkt door den heer des huizes, — waarin zij slechts op haar graf een traantje verlangde, werd het gemoed der gasten aangedaan: Zij hadden deernis met de verlaten Baboe.

David kweet zich meesterlijk van zijn taak, en toen hij zijn accompagnement (muzikale begeleiding) ten einde had gebracht, daverde de binnenkamer van het handgeklap der bezoekers. Ook Hendriks schilderij en Alberts lijst werden zeer geprezen en ieder vond Johanna's Baboe-pop allerliefst.

En het kwam juist zoo uit als de heer Balken gedacht had: de verkooping was

voordeeliger dan de verloting. Toen de gasten bekend werden met het doel dezer bijeenkomst, beijverden zij zich hun christelijke liefde en milddadigheid te bewijzen. Eene oude schatrijke tante, die zich onder de gasten bevond, was zoo ingenomen met de Baboe-pop van Johanna, dat zij er vijftig gulden voor gaf. En raad eens wat Davids schilderij met de lijst van Hendrik bij opbod opracht? Honderd vijf en twintig gulden, terwijl een oom van David, die veel van muziek hield, een bankje van f 25 gaf. In het geheel bracht de uitvoering dus op de som van twee honderd gulden, eene som wel toereikend voor de reis van Baboe naar Batavia en verder naar de Binnenlanden.

Maar David, Hendrik, Johanna en Albert werden ook niet vergeten. Zij kregen vele geschenken voor het genoeg, dat zij gegeven hadden, doch ik denk, dat zij de grootste belooning ontvingen in de getuigenis huns harten, medegewerkt te hebben tot heil en vreugde van anderen.

En Baboe?

Zoo spoedig het ging vertrok zij naar Indië. Toen zij afscheid nam van de familie Balken schreide zij als een kind en riep uit: »*Baboe ennak atie en bielang triema katie*»: Baboe is gelukkig en dankt u wel.

Betje ging met haar mee naar de stoomboot en gaf haar een Nieuw Testament ten geschenke, maar of Baboe dit gelezen heeft, kan ik u niet verzekeren.

ONGEBRANDE ASCH.

EENE VERTELLING.

I.

Ongebrande asch. Wat is dat?

Ik zou u dat wel met een paar woorden kunnen zeggen, maar geloof dat het beter is, zoo gij zelf het eens onderzoekt. Misschien kan de volgende geschiedenis u bij dit onderzoek helpen en zult gij dan wel de betekenis daarvan verstaan.

Vele jaren geleden woonde in Baden een familie, die wegens hare hulpvaardigheid en minzaamheid algemeen bekend stond. Het hoofd van de familie was de heer G., een zeer weldadig man, die zich vasthield aan de oudvaderlijke zeden, om recht en gerechtigheid uit te oefenen en niemand af te wijzen, die zijne hulp kwam inroepen. Wanneer er iemand aan zijn deur klopte, om het